

Кропивницький фаховий коледж харчування та торгівлі

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні циклової комісії
суспільно-гуманітарних дисциплін
протокол № 1 від 30.08.2024 р.
Голова циклової комісії

Вікторія ХИЖЕВСЬКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК 8 ДІЛОВА УКРАЇНСЬКА МОВА ТА КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ	
Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	181 «Харчові технології»
Освітньо-професійна програма	«Харчові технології»
Рівень освіти	Фахова перед вища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Денна/заочна
Семестр	IV - БСО, ПЗСО, ОКР «Кваліфікований робітник»
Обсяг навчального предмету (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	2/60
Мова викладання	Українська
Розробник	Вікторія ХИЖЕВСЬКА, Володимир ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ, спеціалісти вищої кваліфікаційної категорії, викладачі української мови та літератури
Предмет вивчення	Предметом вивчення ділової української мови та культури мовлення є норми сучасної української літературної мови з метою подальшого їх застосування у професійній діяльності техника-технолога з виробництва харчової продукції
Мета навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни є формування національно зорієнтованої мовної особистості фахового молодшого бакалавра; удосконалення навичок, що є необхідними в майбутній фаховій діяльності; ознайомлення здобувачів освіти з нормами сучасної української мови в професійному спілкуванні, з основними вимогами до складання та оформлення професійних документів, вимогами до професійного мовлення; збагачення слововжитку термінологічною, фаховою лексикою
Компетентності, заплановані знання та вміння	Вивчення навчальної дисципліни передбачає набуття таких компетентностей: ЗКЗ. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

	<p>ЗК4. Здатність до письмової й усної комунікації державною та іноземними мовами.</p> <p>ЗК6. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та удосконалювати свій професійний рівень.</p> <p>СК8. Здатність заповнювати обліково-звітну документацію і проводити технологічні та економічні розрахунки.</p> <p>СК9. Здатність дотримуватися вимог законодавства та використовувати нормативно-технічну документацію в галузі харчових технологій, ресторанного господарства</p>
<p>Заплановані результати навчання</p>	<p>Після вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен отримати такі результати навчання:</p> <p>РН 8. Застосовувати вимоги законодавства, нормативно-технічну та технологічну документацію в галузі харчових технологій в професійній діяльності.</p> <p>РН 12. Проводити технологічні, техніко-економічні розрахунки сировини, матеріальних ресурсів і заповнювати обліково-звітну документацію.</p> <p>РН18. Спілкуватися та укладати ділову документацію державною та іноземною мовами, зокрема з професійних питань</p>
<p>Зміст предмету</p>	<p>Змістовний модуль 1. Культура та етика ділового спілкування</p> <p>Тема 1.1 Вступ. Державотворча роль мови. Функції мови. Стилї і типи мовлення Літературна мова. Культура мови та мовлення. Культура мовлення під час дискусії. Специфіка мовлення фахівця</p> <p>Вступ. Предмет і структура курсу. Мова як генетичний код нації, засіб пізнання, мислення, спілкування, як показник рівня культури особистості.</p> <p>Нормативні документи про державний статус української мови. Стилї сучасної української літературної мови. Особливості лексики та синтаксичної організації офіційно-ділового стилю. Типи мовлення. Поняття літературної мови. Мовна норма, варіанти норм. Ознаки та аспекти культури мовлення. Мовленнєва культура – критерій професійної майстерності фахівця.</p> <p>Тема 1.2 Поняття етики ділового спілкування. Структура ділового спілкування. Мовленнєвий етикет. Правила спілкування фахівця при проведенні зустрічей, переговорів, прийомів та телефонній розмові.</p> <p>Поняття спілкування. Сутність і зміст етики ділового спілкування. Етичні норми. Професійна етика. Форми та функції ділового спілкування. Мовленнєві перешкоди в спілкуванні, можливості їх усунення. Основні види ділового спілкування: публічний виступ, ділова бесіда, службова нарада та ділові переговори. Основні правила ділового спілкування. Мовленнєвий етикет. Загальні принципи ділового спілкування: толерантність, взаємоповага, раціональність та конструктивність; правила критики та самокритики. Співбесіда з роботодавцем. Культура телефонного діалогу.</p> <p>Тема 1.3. Лексичний аспект фахового мовлення Терміни і термінологія. Пароніми та омоніми. Вибір синонімів</p> <p>Поняття «термін» і «термінологія». Термінологічна і професійна лексика, її відмінність від загальноновживаної. Функції та граматичні особливості термінів. Джерела поповнення, способи творення</p>

термінологічної лексики. Багатозначні слова і контексти. Синонімічний вибір слова. Словники синонімів та паронімів. Пароніми та омоніми в мові фаху. Складноскорочені слова, аббревіатури та графічні скорочення. Аббревіатури загальнонавчальні та вузькоспеціальні (граматичні норми).

Тема 1.3. Орфографічні та орфоепічні норми сучасної української літературної мови (робота з орфографічним та орфоепічним словниками)

Принципи українського правопису. Орфоепічні норми. Повторення та систематизація раніше набутих знань з орфографії (на фахово зорієнтованому мовному матеріалі).

Тема 1.4. Морфологічні норми сучасної української літературної мови, варіанти норм

Особливості використання різних частин мови у професійному спілкуванні (на фахово зорієнтованому мовному матеріалі).

Уживання іменників на позначення професій, посад, звань.

Узгодження прикметників з іменником на означення певних професій. Відмінювання прізвищ, імен, по батькові, географічних назв. Рід, число невідмінюваних іменників. Особливості використання займенників у діловому мовленні.

Числівники в діловому мовленні: написання цифрової інформації в професійних текстах. Складні випадки вживання прийменників у професійному мовленні.

Тема 1.5. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови в професійному спілкуванні

Синтаксичні структури в професійному мовленні. Розповідна форма викладу матеріалу. Прямий порядок слів, вживання інфінітивних конструкцій, дієприслівникових та дієприкметникових зворотів, однорідних членів речення. Вставні слова та словосполучення в діловому мовленні. Складні випадки керування та узгодження. Просте і складне речення: особливості використання в текстах професійної /ділової тематики.

Змістовий модуль 2. Укладання професійних документів

Тема 2.1. Поняття «документ», «документування». Види документів. Загальні вимоги до укладання документів. Основні реквізити. Текст документа

Документ як матеріальний носій інформації, що має юридичну силу й оформлений відповідно до загальноприйнятих вимог. Види документів та їх класифікація. Вимоги до укладання та оформлення різних видів документів. Основні реквізити. Стандартні і нестандартні документи. Правила оформлення сторінки документа, рубрикація тексту.

Тема 2.2. Укладання документів щодо особового складу

Документи щодо особового складу: резюме, автобіографія, службова характеристика, наказ щодо особового складу (про прийняття на роботу, заохочення, відрадження тощо), заява (про прийняття на роботу, роботу за сумісництвом, відпустку тощо). Реквізити документів та вимоги до їх написання.

Тема 2.3. Укладання довідково-інформаційних документів

Ділове листування. Види службових листів. Вимоги до офіційного листування. Етикет ділового листування. Кореспонденція за характером інформації. Доповідні та пояснювальні записки.

	<p>Виробничі звіти (про виконання певного службового доручення). Виробничі протоколи (виробнича нарада). Витяг з протоколу. Тема 2.4 Укладання фахових документів (відповідно до напрямку підготовки)</p>
Міжпредметні зв'язки	«Організація виробництва та обслуговування в ЗРГ», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Психологія та етика ділових відносин», «Основи правознавства», «Основи стандартизації та контролю якості харчової продукції»
Система оцінювання	<p>Оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань.</p> <p>Поточного: усне опитування (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване); робота в групах; система тренувальних вправ і завдань; тестовий контроль; перевірка виконання практичних робіт; контроль самостійної роботи</p> <p>Модульного контролю, який проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.</p> <p>Підсумкового контролю, який здійснюється в кінці вивчення курсу.</p> <p>Екзамен проводиться відповідно до навчальної програми дисципліни</p>
Інформаційне забезпечення	<p><u>Нормативно-правові документи</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України: ВР України; Конституція, закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР (зі змінами) // Офіційний сайт Верховної Ради України http://zakon.rada.gov.ua/. 2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81) 3. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів», ДСТУ ДП «УкрНДНЦ» від 01.07.2020 № 144 <p><u>Базова</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч.посіб. для студ. ВНЗ I-II р.а./ Т.М.Антонюк, Л.М.Борис, А.М.Кабаненко. – Чернівці: ДрукАрт, 2023. - 528 с. 2. Антонюк Т.М. та ін. Українська мова (за професійним спрямуванням): Навч.посіб. – Чернівці: Місто, 2020. – 248 с. 3. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник - Київ: А.С.К., 2021. 400 с. 4. Зубков М.Г. Норми та культура української мови за он.овленим правописом. - Київ:Арій, 2020. 605с. 5. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова. — Харків: Торсінг, 2020. 447 с. 6. Підгурська В. Ю., Голубовська І. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник / В. Ю. Підгурська, І. В. Голубовська - Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с. <p><u>Допоміжна</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Мацько Л.І. Стилiстика української мови: пiдручник / Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. – Київ: Вища школа, 2019. 462 с.

2. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2023. – 896 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2019. – 1736 с.
4. Мамич М. В. Ділова українська мова в публічному управлінні : навчальний посібник / М. В. Мамич. – Одеса : Фенікс, 2020. – 68 с.

Інформаційні ресурси

1. Довідник з української мови:
<http://www.ussr.to/All/tishkovets/mowa.html>
2. З енциклопедії “Українська мова”:
<http://litopvs.org.ua/ukrmova/um.htm>
3. Класифікація нормативних документів
України:<http://document.org.ua/docs/class.phD>
4. Нова мова: <http://www.novamova.com.ua>
5. МОВА. КИЇВ.УА: <http://www.moba.kiev.ua/>
6. Мова ділових паперів: <http://apers.iatp.org.ua/?chapter=Stvle>
7. Словник іншомовних слів:
<http://www.pcdiaest.net/ures/book/sis.shtml>
8. Словники України „on-line”: <http://www.ulif.org.ua/ulp/dict/all/>
9. Українська мова: Енциклопедія. -
<http://litopvs.narod.ru/ukrmova/uml13.htm>
10. Українська мова в Інтернеті: <http://www.novamova.com.ua>
11. Український тезаурус: <http://www.geocities.com/hommahchomv/>
12. Уроки державної мови: <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
13. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain